

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 9. Fylke: Nordland
 Tilleggsspørsmål nr. Herad: Staudubarn
 Emne: Låving Bygdelag: Omastrand
 Oppskr. av: Rud. Oma, lærer h.v. Gard: Oma
 (adresse): Omastrand G.nr. 38. Br.nr. 7.
 A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Eigi røynsle.
 B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):
 Sjølvsag 73 år.

SVAR

Til A

1. Låving er delvis nytta emne på somme gardar i grendi, og låvnet vert då rekna som vanly for. Ikkje meir låving under verdskrigen som vanly. Men dei er meir slakta med låving - det svarar seg ikkje med so dyr arbeidshjelp som det no er. -
 For 30-40 år sidan var låving meir ålmen.
2. Logging driv ein helst med tyge og etter høigløttur, d. v. s. på dei store gardar der dei emne driv med dette arbeidet. Det er bjørn, ask, raum, osp og av og til også begg og kalk. Men ein rekner ask, raum og osp for det beste låv.
 Når ein logga, koyde ein beii med med rotte, eller styvde dei. - Skubbonden var heldt den som koyde beiet med, ein annan kar (drugue kambuda) eller som i luset koyde greinene av og kvitta dei bunnaste topppane av - og so var det i alle fl. kvinnor som bakk desse arkiverte topppane sommar i høvely store knippe, som vart kalla "kjør" (kjerr). Låvnet vart ikkje
3. "røpa" av greinene med handi. - Ein brukar til vanly ein særskild kniv til det.

Framhald til A.

3. Den knivun kalla ein loggkniv: ~~_____~~ eller
~~_____~~ (Gosken mytta ein til á dagafreininu til seyruð)
 Eitkelanir künde ein ogfa mytta; mun kvikene
 av eitt vest snart so hardt at kvene itthi litka del
 so gott. Ein künde itthi gjyma eitkegjörvi so
 lunge fram eitt vindum. —

4. Skkestívar finst det mange av, litkeins
 alne- og bjökstívar - og so svart gamle eitke-
 stívar, som er opne inni. Lundevis er gl.
 Stívarne er onlag mannskjöge - ell. vel dlet.
 Mit oyldan at ein no stívar er til solis.
 Men ein gamle stívar högg ein grein-
 as nær ein er hövely stov, 5, 6-8-10 at inni
 kom eitli som voktetum på greinene st. -
 Högg ein greinene for ofte, vest stívar for „eit-
 makta“ og vil snarere dög ut. —
 Stjórnir hve hat minde vordinn, nær ein
 min og meir stúttas med logging og launing.

5. Logglaun, kjör, set ein (i gott vest) til
 fukking eller helst innu laun lö-veggene, og
 nær det hövely turt, legg ein det „stál“,
 „leüstál“ ein stak i læa - t. d. på kelförvi
 d. v. s. bennu over floren (fjösun).

Hesfar til lagglaun (kjör) brúttas ein itthi.
 Delle itthi legg ein kjörvi i „stakk“ hve i greini
 Einn talde vor mange kjör del var i dúngum,
 nær ein var ferdig på plann og lagde so saman
 frá dúngum til stútt. — Ein gamle minnde
 stundum „eit stak hundra“ d. v. 6 kjör = 120.

Stkelanir vest ofte „plikka“ som me seier.
 Delle launet var herja, eller litka på bakken. Lunde-
 laun kunnur og itthi til. —

Þredja blad

A

Þ. 6. Laitvöfveri vest som regl bore þá byggt og eller köpt heim straks. For mange kjörr i bygda er svöl skiplautu etta som kjörr er, store eller smá.

Vaulu manuskript 25-30 og kinnulög 16-20 kjörr.

Dügnad med lausföringu þar og alri köpt um; det gjeld ekki so svare mungdur þu þá väre kantar.

7. For, det kan skifta nokk det, ellerson þessa velt. Karane lögg og kvistlar, kinnu bünd kjörr.

8. Sjá inni 5 um lagning av lausv.

Þáde kyr og sauer þar nokk laus, kynu helst askelauv og rannlaun - fl., saunne fella bjókulauv i gandr dagar. So gjev du kynu bjókkjörr ogso: du et þáde lausv og mytta av kvistum, saunne at þess lausv.

Det vaulu er: litu kjörr til hvor þu ells 10kk kjörr skift þá to kyr - "alt þá" til kvist.

9. Askelauv og rannlaun, ja, opulauv ogso.

10. Her er litu vill alm þu, ein og annan er plantur, og det þund at ein repar (rispar) alm þu til grism, ein rekner det for godt grisefor - midvornu vaku og litt mjöl þá. - Har ein er "kjipa" er du mytta til i saunna lausv i - ells som det höver.

11. }
 12. }
 13. } Samlaunving þar ekki vore i burt þu;
 14. } difu fell svar þá disse spösmáli þu.
 15. }

Þ. B. Laus som vest roka samun þá þessum 1-9 } er mytta til "indeför", indeförðle, ströy - inder dyr som gær i garde (ling) - 3kk til for.